

ko storila, bom začela z rojstvom modernega intelektualca in, v razmerju do njega, z izoblikovanjem antiintelektualca, mimogrede pa nazivala tudi nekaj ključnih avtorjev in etap iz zgodovine antiintelektualizma. V oporo mi bo postrazsvetljenska kritična misel v svojih različnih manifestacijah, ki so pustile vidno sled v različnih disciplinah družbenih znanosti.

Kristalizacija pojmovanja intelektualca in antiintelektualca v novejši evropski zgodovini

Odločilni in formativni dogodek, ki v sodobni evropski zgodovini določa pojmovanje intelektualca, je nedvomno afera Dreyfus (1894–1906).⁷ Znotraj njenega dogajanja se januarja 1898 na strani Alfreda Dreyfusa (1859–1935), vojaškega častnika judovskega porekla, po krivem obtoženega veleizdaje, javno angažira pisatelj Émile Zola (1840–1902), tedaj na višku slave. Vstop ugledne osebnosti v dotlej malo znano in na manjši krog ljudi omejeno afero s člankom »Obtožujem ...!« (»J'accuse ...!«)⁸ v Clemenceaujevem časniku *L'Aurore* popolnoma spremeni njen potek in v več registrih (četudi danes bolj ali manj pozabljenih) ključno zaznamuje evropsko zgodovino.⁹

kakor v socialni antropologiji, kjer v okviru »tradicionalnih« družb izobraževalna funkcija ni skoncentrirana v enem aparatu.) Takšno izobraževanje ne vodi do širše uradno priznanih nostrifikacij, vendar pa gradi in bogati posameznikove in posameznične nadarjenosti, spretnosti in veščine. Prakse neformalnega in informalnega izobraževanja so največkrat bolj angažirane kakor pri formalnemu izobraževanju, saj so odločilno povezane s posameznikovimi, posamezničnimi in skupinskimi interesi in nanje ne pritiska institucionalna obligacija; 3. *neformalno izobraževanje* (angl. *informal education*; fr. *éducation informelle*; it. *educazione informale*; nem. *informelle Bildung*; šp. *educación informal*) pa je izobraževanje, ki ubira povsem neinstitucionalne poti in je bliže samoraziskovanju – avtodidaktiki, učenju brez učitelja in poučevanja, bliže je bojem za ohranitev ravnovesja s pomočjo identitetnih in državljskih procedur ipd. Sem sodijo življenjske situacije, akcije, prakse, doživetja, uspehi, porazi in druge neuradne izobraževalne strategije (branja, ogledi umetniških del, debate, polemike, konflikti ipd.), ki so velikokrat povsem nenačrtne in ki strukturirajo, socializirajo, povezujejo ljudi, jim vsiljujejo refleksijo, tako da imajo ti občutek, da živijo in se udeležujejo živih dogajanj in sedanjosti. Gl. Pain, 2000: 258–259; cf. Loewen, 2011; Muršak et al., 2006; Kelava, 2012. Za pionirsko in referenčno študijo o neformalnih aspektih izobraževanja velja UNESCOVO poročilo E. Fauru z naslovom *UNESCO-Report: Learning to be: The World of Education Today and Tomorrow*. Pariz: UNESCO, 1972. V njem avtor med drugim ugotavlja, da je 70 % človekovih znanj pridobljenih neformalno oz. informalno – zunajinstitucionalno. Pa še to velja le za družbe zahodnjakega tipa v 20. stoletju.

7 Intelektualce in njihova pojmovanja *ante litteram* (pred 19. stoletjem) puščam ob strani. O tem gl. Le Goff, 1998; Charle, 1990; Winock, 1997; Kramberger, 2009.

8 V slovenskem prevodu Draga B. Rotarja in uredniškem aparatu Tajke Kramberger je bilo to besedilo objavljeno v reviji *Monitor ZSA*, 2004, VI/1–2, 4–20.

9 Vstop Zolaja v afero ima izjemno daljnosežne posledice, v vrsti družbenih polj (literarno, intelektualno, vojaško, pravno, medijsko, raziskovalno idr.) zaradi sociopolitičnih ločitev in mobilizacij ljudi na eni ali drugi strani pride do temeljitih restrukturacij. Gl. Kramberger, 2008 s pripadajočo literaturo.